

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 19.711.

Preosnova Kmetijske družbe v zadrugo

Dne 29. decembra je bil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani izredni občni zbor Kmetijske družbe. Sklican je bil z namenom, da izvede preosnovo tega najodličnejšega in najmočnejšega kmečkega stanovskega društva v zadrugo z omejeno zavezo. Da se zadosti zakonitim predpisom, je bilo v to svrhu potrebno, da dosedanje društvo Kmetijska družba sklene svoj razid in prenese vse svoje premoženje in vse svoje posle na zadrugo Kmetijsko družbo. Razumljivo je, da je bila udeležba zelo številna, saj je 248 odposlancev zastopalo 182 podružnic od 227, ki so bile upravičene prisostvovati občnemu zboru.

Zborovanje je vodil predsednik glavnega odbora Kmetijske družbe g. Oton Detela. Toplo je pozdravil zbrane odposlance, ministra g. Ivana Puelja, narodne poslance gg. Drmelja, Komana, Makarja, Mravlječa, Petovarja, Ureka in Zemljčiča, načelnika kmetijskega oddelka banske uprave g. Zidanska, policijskega svetnika g. Kobala in notarja dr. Kuharja, ki je prisostvoval občnemu zboru, da notarsko overovi njegove sklepe.

Vdanostna brzojavka je bila poslana Nj. Vel. kralju, pozdravna brzojavka pa kmetijskemu ministru g. Demetroviču. Ban g. dr. Marušič je pozdravil zborovanje pismeno.

Za uvod v razpravo o dnevnem redu občnega zbora je predsednik g. Detela orisal dosedanjo zgodovino Kmetijske družbe in navedel vzroke, ki so privedli do odločitve, naj se družba preosnuje iz dosedanjega društva v zadrugo. Družba, ki bo obdržala tudi v bodoče svoje staro ime, bo kot zadruga lahko mnogo uspešneje pomagala svojim članom, ker bo lahko znatno razširila svoj blagovni promet. Nakupovala bo razne kmetijske potrebščine in jih brez posredovalca odajala članom, istočasno pa bo od članov kupovala kmetijske pridelke in jih v velikih množinah prodajala naprej. Vse to bo kot zadruga mnogo lažje delala, kakor je mogla doslej kot društvo. Razen tega imajo zadruge po zakonu razne ugodnosti, ki jih društva nimajo (oprostitev davkov, prednost pri državnih dobavah, ugodnosti pri izvozu v tujino).

Poleg razširjenega blagovnega prometa pa bo Kmetijska družba še v bodoče izvrševala vse dosedanje naloge kot stanovska organizacija in predstavica slovenskega kmeta. Vsi dosedanji člani lahko ostanejo člani še vnaprej, ako podpisajo po združnem zakonu zahtevano pristopnico in vplačajo enkrat za vselej združni delež 10 Din. Dosedanji člani ne plačajo nikake pristopnine, člani, ki se bodo v bodoče sprejemali, pa plačajo pristopnino 30 Din. Članstvo bo odslej stalno in se ne bo spreminjalo vsako leto, tako da bo mogla družba bolj nemoteno izvrševati svoje prevažne naloge. V bodoče se ac bo več dogajalo, da bi se vpisovali člani le iz političnih razlogov, tako da bodo politični spori iz družbe čisto izginili.

Glasilu družbe ostane «Kmetovalec», ki se bo dopolnil še s posebno rubriko z nasveti in navodili, kako kmetje najboljše vnovčijo svoje pridelke. Naročnina za «Kmetovalca» bo znašala 25 Din.

Tudi dosedanje podružnice ostanejo neokrnjene in bodo poslovale kakor do sedaj. Obdržale bodo vse svoje premoženje, ki ga imajo, in bodo z njim svobodno razpolagale. Podrobno poslovanje podružnic bo urejeno še s posebnim pravilnikom.

Svoj govor je zaključil predsednik s pozivom, naj se vsi slovenski kmetje še tesneje oklenejo Kmetijske družbe, pod katere okrijem se zbirajo že 165 let. Predsednikova izvajanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Predsednik je imenoval za overovatelja zapisnika gg. Ažmana in Pipana, nato pa se je oglašil k besedi podpredsednik, narodni poslanec gospod Lovro Petovar. Pojasnjeval je nujno potrebo, da se družba s preosnovo v zadrugo postavi na trdnjšo in stalnejšo osnovo. Iz družbe morajo izginiti politični boji. Izprememba je le v obliki, ker v bistvu ostane družba, kakršna je bil do sedaj. Gospod poslanec je naposled navedel ugodnosti, ki jih bo imela Kmetijska družba kot zadruga, in je zaključil govor s pozivom na složno delo. Tudi izvajanja g. Petovarja so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

K besedi so se oglašili nato razni gg. odposlanci, med njimi tudi g. Steblovnik, odposlanec podružnice iz Šmartnega ob Paki, ki je v imenu svojih pristašev prečital izjavo proti predlagani preosnovi Kmetijske družbe. Rekel je, da v načelu tudi on ni proti preosnovi, ne zaupa pa sedanjemu vodstvu. Vrh tega je mnenja, da bi bilo bolje, ako bi ostala Kmetijska družba, kakršna je, dokler se ne bi izpremenila v kmetijsko zbornico. Tudi s postopanjem pri preosnovi ne soglašajo. Vodstvo Kmetijske družbe bi bilo moralo poslati nova pravila vsem podružnicam, da bi jih lahko proučile.

Izvajanja g. Steblovnika so pri večini naletela na odpor, ki se je pokazal z glasnimi ugovori in medklici. Minister g. Ivan Pucelj je primerjal naše gospodarsko življenje s tokom reke, ki vsak čas izpreminja svojo obliko. Tudi Kmetijska družba se mora prilagoditi potrebam in zahtevam sedanjega časa. Pri tem bo ostalo prav za prav vse pri starem, vsi dosedanji posli družbe ostanejo neokrnjeni, njeno delovanje se bo celo povečalo v pravcu vnovčevanja kmetijskih pridel-

kov. Orisal je težavni gospodarski položaj v nekaterih sosednih državah, posebno v Italiji in Nemčiji, kjer si strokovnjaki in znanstveniki belijo glave, kako bi se doseglo omiljenje težav. Mi moramo s tem položajem trezno računati in gledati, kako se bomo v njem znašli. Tako na primer se moramo kar sprizniti z mislijo, da bomo še nekaj let imeli izvozne in uvozne kontingente. Pri tem bo novo delo Kmetijske družbe še prav posebne važnosti. Ta nova naloga, ki si jo je nadela Kmetijska družba, predvsem vnovčevanje kmetijskih pridelkov, je sicer težavna, ali z dobro voljo, s požrtvovalnostjo in s potrebnim razumevanjem bo bodoči glavni odbor s pomočjo članstva mogel tudi v tem pravcu doseči tisto, česar si vsi želimo, namreč, da bodo naši pridelki dobili tudi kupce po primerni ceni.

Gospod minister je naposled pozval odposlance, naj brez razlike mišljenja pustijo, da se družba razvija v pravcu, kakor zahtevata čas in naš kmet proizvajalec. Njegova izvajanja so zborovalci sprejeli z viharnim pritrdjevanjem.

Na predlog delegata g. Ažmana (Lesec) so bili gg. Oton Detela, Ivo Sancin, Lovro Petovar, dr. Spiller-Muys in Milan Mravlje pooblašteni, da sestavijo takoj po preosnovi družbe zaključni račun dosedanje družbe ter izročijo premoženje za drugi Kmetijski družbi.

Predsednik g. Detela je nato odredil poimensko glasovanje o razidu Kmetijske družbe kot društva in prenosu vseh njenih poslov na Kmetijsko družbo kot zadrugo. Za preosnovo je glasovalo 183 odposlancev in 35 članov glavnega odbora, torej skupno 218 upravičencev, proti preosnovi pa 46 odposlancev, medtem ko se je 9 odposlancev vzdržalo glasovanja. Predsednik je ugotovil, da je dosežena dvotretjinska večina, kakor jo zahtevajo pravila, in da je s tem preosnova Kmetijske družbe v zadrugo postala pravnomočna. Zborovalci so sprejeli izid glasovanja z velikim navdušenjem.

Takoj nato se je zborovanje pretvorilo v ustanovni občni zbor za družbo Kmetijske družbe. Odobrena so bila združna pravila ter izvoljeni predsedništvo, izvrševalni, glavni in nadzorni odbor. Za predsednika je bil vnovič izvoljen dosedanji predsednik Kmetijske družbe g. Oton Detela, za podpredsednika pa tudi dosedanja podpredsednika gg. Lovro Petovar in Ivo Sancin.

Beseda o pomanjkljivem izračunavanju dobička pri svinjereji

Ze mnogokrat smo na tem mestu poudarjali važnost dobrega pouka v kmetijskih strokovnih vprašanjih. Zlasti smo želeli, da bi se vsaj strokovni ljudje vedno vestno izgibali preuranjenih sklepov in površnih trditvev.

Zlasti svinjerejo kaj radi netočno obravnavajo razni kmetijski pisci, ki sicer gotovo hočejo s svojimi izvajanja kmetu dobro. Tako je nedavno izračunal v «Kmetovalcu» g. R. L. dobičkonosnost svinjereje, če se krmijo svinje pretežno s parjenim krompirjem. Prišel je do lepega dobička pri svojih računih, ker ni upošteval niti dela pri oskrbovanju, niti kuriva za parjenje krompirja,

temveč je vzel za izhodišče svojih izvajanj le ceno sirovega krompirja. Dokazano pa je, da zahtevajo sama nega svinj brez kurjave, vzdrževanje svinjakov in veliki riziko pri tej živini že eno tretjino stroškov svinjereje. Prav tako se je v «Slovenecu» oglašil neki mlad inženjer, ki pretresa vprašanje dobičkonosnosti svinjereje. Prav lepo vzporeja cene svinj pred vojno in po vojni ter pride do zaključka, da bi moral veljati kilogram žive teže danes, če naj bi bil na isti višini kakor pred vojno, najmanj 40 Din. Po okoliščinah, kakor jih navaja pisec, bi morala znašati sedanja cena vsaj 15 do 16 Din. Seveda pa bo, piše na-

Politični pregled

Vest berlinskega lista «Börsen-Zeitung», da bi se morali 12. t. m.

sestati v Beogradu zastopniki generalnih štabov držav Male antante, je neresnična

in zasleduje gotove namere. Prav tako je tudi brez vsake podlage trditev omenjenega lista, da bi bila med Češkoslovaško in Jugoslavijo sklenjena konvencija o prehodu jugoslovenskih, odnošno češkoslovaških čet v primeru potrebe preko avstrijskega ozemlja.

Po vesteh iz Trsta, je

bivši dolgoletni glavni tajnik fašistične stranke Turatti pobegnil iz Italije

v Pariz in se pridružil protifašistom. Turatti je bil nedavno odstavljen, ker je začel rovariti proti Mussoliniju, s katerim je vedno več fašističnih voditeljev nezadovoljnih.

Francoski listi razpravljajo o nemški politiki, ki gre za tem, da bi po ukinjenju vojno-odškodninskih plačil in priznanju enakopravnosti v oboroževanju dosegla Nemčija v ukinjenje mirovnih pogodb.

Nemški listi so polni člankov, ki kažejo taka stremjenja, zlasti ker jih tudi italijanski tisk podpira v tem, da je treba mirovne pogodbe izpremeniti.

V sredo je bil

razpuščen irski parlament

zaradi nesoglasij med vlado in delavsko stranko. Nove volitve bodo 24. t. m.

DOPISI

KARTELJEVO PRI MIRNI PEČI. Praznike smo proslavljali v skrbeh, le naši otroci so bili srečni in veseli. Lastnik graščine Hmeljnika je obdaroval vseh 140 šolo obiskujočih otrok s pečivom in potrebnimi zvezki. V šoli so jim prižgali lepo božično drevesce, ob istem času pa so otroci na odru prav ginljivo predstavljali «Pastirčke pri jaslicah» in odpeli več ljubkih božičnih pesmic. Da je božičnica tako lepo uspela, so pomagali

zahtevali, naj ji vrne, kar si je neupravičeno pridržal. Potem bodo prispeli orožniki ter ga uklenili. Mladenka bo morala dokazati njegovo zločinstvo. Pokazala bo grob, v katerem trohni nesrečna žrtev.

Polonica se je ustrašila. Globoko v grlu ji je obtičala beseda, katero je mislila izgovoriti. Naj li zbere vse svoje moči in odgrne zaveso? Ne! Brani ji prisega. Rajši bo vzela beraško palico in živela od miloščine, kakor bi se izneverila teti, ki bi morda trpela zaradi tega na onem svetu. Zločinca pa je izročila neskončni pravičnosti, kateri nihče ne uide.

Pri Gladežu se je nastanila izprijena deklina, ki je skopuha kmalu zajela v svojo mrežo. Uresničil se je ljudski pregovor, ki pravi: «Za stiskačem pride zapravljivec.»

IV.

Polona, občinska sirota, je končala svojo povest ter si otrla solzo, ki je blestela v njenem očesu. Razkrila je veliko skrivnost — zdaj po dolgih letih, ko je truplo pokojne Gladežice že razpadlo v hladni zemlji. Čas jo je razrešil pri-sege.

Koširju je zastajala kri po žilah, tako napeto jo je poslušal. Pretreslo ga je njeno pripovedovanje. Šele ko je starka utihnila, se je začudil: «Ali je mogoče kaj takega na Vrhovju?» Nihče ni slutil, kakšno tajnost je čuvalo srce občinske sirote!»

upravitelju g. Erkerju fantje Sokoli. Velikodušnemu dobrotniku najlepša hvala! — Te dni praznuje svojo 50letnico znani in priljubljeni gostilničar g. Franc Žagar. G. Žagar je odločen narodnjak in se udeležuje kot starešina sokolske čete in občinski in šolski odbornik. Želimo mu k eni 50letnici še drugo!

KRANJ. Zadruga rokodelskih in sorodnih obrti v Kranju naznanja, da se bodo vršili pomočniški izpiti za vajence 9. februarja. Prijave sprejema zadruga do včetega 15. t. m.

NEMŠKA LOKA. Lepo prireditev je imela tu šolska mladina pod vodstvom gđe učiteljice. Presenetilo je nas gledalce, ko se je odgrnila zavesa in se nam je pokazalo božično drevo, okoli katerega je stalo devet otrok, ki so zapeli lepe pesmi. Nato je zavesa padla. Čez nekoliko minut, da nam ni bilo dolg čas čakati na drugi del, nas je kratkočasil radio z lepimi božičnimi pesmimi. Nato se je zopet odgrnila zavesa in mladina je začela igrati «Snegulčico». Ni bilo med mnogoštevilno množico očesa, ki bi se ne zrosilo. Za lepo prireditev se moramo zahvaliti v prvi vrsti naši gđe učiteljici, ki se je mnogo trudila, da je izučila otroke. Mladini pa kličemo: Na svidenje, mladi prijatelji!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Tukajšnja narodna šola je priredila božičnico in obdarovala 130 najrevnejših šolarjev z oblekami in perilom, ki so jih šmarske dame ukrojile in sešile. Njim, darovalcem in učiteljstvu najiskrenejša zahvala! — Tečaj za prvo pomoč, ki ga je na prošnjo gasilnega društva vodil g. dr. Lorger, se bliža koncu. Zanimivim izvajanjem predavatelja je sledilo povprečno 90 ljudi na večer. Kako veliko je zanimanje med ljudstvom za tovrstna predavanja, priča to, da je redno posečalo tečaj 12 ljudi celo iz dve uri oddaljene Dolge gore. — Sokol je priredil silvestrovanje, ki je dobro uspelo. Zopet nas je zabavala sokolska godba. Letna skupščina Sokola bo 11. t. m. ob 20. v telovadnici.

SREDNJA VAS V POLJANSKI DOLINI. Božični prazniki so za nami. Praznovali smo jih v znamenju časa. Božična pesem: letos ni bila tako glasna kakor druga leta. Zima nas do zdaj še ne vznemirja. Snega je padlo večkrat le toliko, da je pokazal svojo barvo. Zato so smučarji morali še hraniti svoja «vozila» v nadi na bolj bele čase. Beraška nadloga nas ne tepe preveč. Zdaj se bo pričel po hribih čas predpustnega koledvanja. To so navadno svoje vrste godeci, ki se poslužujejo vseh mogočih instrumentov do navadnega življenja.

Potem je šel počivat. Ne zato, ker je bil utrujen, marveč, da bi vse, kar je slišal, dobro premislil. Nekaj mora ukreniti — s tem se je bavil do ranega jutra. Molčati ne sme; zločinec ni vreden, da bi se izmuznil javni sramoti. Tako zverinsko dejanje mora pred ljudsko obsodbo. Žal, da je po tolikih letih zastaralo sodno preganjanje zločina.

S takim maščevalnim namenom je korakal Košir tisto jutro k Trdincu. Pod pazduho je nosil lobanjo, zavito v belem prtju. Po kratkem pomenku je vprašal soseda po Gladežu, za katerega se takrat ni že nihče več zanimal.

Trdinc mu je odgovoril prav kratko: «Dedec je čedalje bolj pust in plašen. Hrbet se mu je upognil, tako da ne more več hoditi. Ves se je posušil.»

«Leta ga tlačijo, leta.» Košir je skomignil z rameni in dostavil: «Morda je vmes še kaj drugega, kar ga pritiska na zemljo...»

Sosed ga ni razumel. Zato je premišljal: «Pomanjkanja menda ne trpi, ker sedi še vedno na denarju... Urša ga še ni popolnoma izmolzla.»

«Kdo ve, kako se starec kaj pripravlja na poslednjo uro?» je Košir nenadno obrnil pogovor.

«Ali meniš, da ni bilo kaj prav?» mu je Trdinc segel v besedo. «Briga se skopuh, kako bo umrl! Bolj ga skrbi, kdaj mu bo kdo plačal obresti...»

«Dolgo ga že nisem videl.» Košir je vstal in rekel: «Dajva ga obiskati.»

«Pojdiva! Radoveden sem, kako bova sprejeta...»

ganja. — Zadnji čas je prišlo po dolini v navado izmikanje raznih predmetov, kakor verig, vrvi, odej, plaht, perila in podobnih predmetov, ki nimajo mnogo pomena ne za enega ne za drugega, tako da se ne ve, ali so to tatvine iz potrebe ali nagajivosti. — Sedaj ob začetku leta nam navadno priporočajo dobre liste. Mi seveda ostanemo pri «Domovini», ki nam bo tudi v novem letu zvesta spremljevalka in vodnica. «Domovine» nam ni treba priporočati, saj je že zdavnaj med nami dovolj priporočena. — Srečno leto 1933. želimo vsem bralcem in bralkam naše «Domovine» v upanju, da bodo doživeli boljše čase, kakor so pravkar za nami!

TURIŠKA VAS. Železniška postaja Turiška vas je majhna postaja, ki je bila ukinjena s 1. junijem lani. Ko se je bila gradila železnica, so bili dali zemljiški posestniki potrebno zemljo za malenkostno odškodnino. Zavedali so se velikega pomena postaje za vso bližnjo okolico. Povod za ukinjenje sta bila pač zmanjšanje prometa in štednja. Dovolimo si pa vprašanje na železniško upravo, koliko se je s tem prištedilo, da se je ukinila majhna postaja z edinim uslužbencem, ki so ga poslali na večjo postajo? Celi vagoni se sicer nakladajo na imenovani postaji, ampak občutno smo prizadeti mali obrtniki, ki smo navezani na drobni promet. Tako je moral pisec teh vrst pred nedavnim trikrat v enem tednu v eno uro oddaljeni Slovenjgradec rešiti tovrstno blago. A še občutneje je prizadet tukajšnji trgovec. To zahteva velike stroške in izgubo časa. Spričo ukinjenja postaje smo prisiljeni, da se poslužujemo drugih prometnih sredstev, konja in avta. Zeleni bi, da se postaja zopet upostavi.

VERŽEJ. Na Štefanovo je uprizorilo «Bralno društvo» burko «Trije vaški svetniki». Vsi igralci so nastopili zelo spretno ter dosegli prav lep uspeh. Obilo priznanja in ploskanja so bili deležni še posebej Jakob Ferenc v vlogi župana Porente, Bunderlova kot županja in Janez Kos v vlogi Jakca s partuarico Justiko Grantašovo kot Marjanco. Vživeli so se v svoje vloge in jih res podali tako, da zaslužijo pohvalo. Scenerija je ugajala, ker je vendar že enkrat oder izpopolnjen. Pred igro je zapel mešani zbor več pesmic. Posebno sta ugajali «Kdo bi zmerom tužen bil» in «Fantje zgodaj gor vstajajte». Tudi pesem «Ponte dei sospiri» je zbor zmagal. Besedilo se je lepo razumelo. Igro in petje je dobro vodil šolski upravitelj g. Franjo Kozar. Po igri se je razvila prijetna zabava. Igral je domači tamburaški zbor.

«Tako, kakor se gotovo ne nadejaš...»

Šla sta po najbližji poti. Trdinc šaljev in zgovoren, a Košir tih in resen, kot bi šel kropit mrliča.

Ko je stopil Košir čez Gladežev prag, je opazil Trdinc, da nosi pod pazduho bel zavitek. Misli si je: «Pa ne, da bi nesel skopuhu kako darilo!» Skoro bi se bil pošalil: «Lačna vrana naj pita sito vrano...»

Gladež se ju je silno ustrašil. Obiskovali so ga le tisti, ki so zašli v denarno zadrego. Sedel je pri peči — sključen, da mu je bil hrbet višji kakor glava.

«No, kaj pa vidva?» ju je nagovoril bolj hladno kot prijazno. Poznal ju je, da ne prihajata zaradi posojila.

«Videla bi vas rada», mu je odgovoril Trdinc, Košir pa je dostavil: «Radovedna sva, kako se imate...»

To je izrekel in sedel na klop zraven njega. Trdinc je hodil po sobi in čakal, kdaj bo segel v pogovor.

«Pešam, pešam», je potožil starec. «Vidva sta še korenjaka...»

«Kakor ste bili vi v najinih letih», se je oglasil Trdinc sredi sobe.

Košir je pohvalil skopuha: «Hrust ste bili, da je malo takih! Samo vaš brat Martin vam je bil nekoliko podoben...»

«Pa je menda že davno umrl?» mu je Trdinc pretrgal besedo.

Gladež je komaj vidno prikimal.

središč. Oddaja se bo vršila v času od 1. junija do 30. septembra, in sicer se bodo oddajali pomladni merjaški v starosti od 3 do 5 mesecev in v teži od 30 do 60 kg. Prosilec bo plačal od kilograma žive teže 5 Din. Višek nad to ceno in vse nakupne prevozne stroške do namembne železniške postaje plača banska uprava. Prošnje na predpisanih obrazcih je vložiti najkasneje do 31. marca pri pristojnem sreskem načelnstvu. Istočasno je vplačati varščino 100 Din, ki se bo zaračunala v kupno ceno in zapade, če prosilec merjasca ne bi hotel prevzeti. Prošnje brez varščine, prepozno vložene prošnje kakor tudi one, ki bodo vložene neposredno pri banski upravi, se ne bodo upoštevale. Prednost imajo člani živinorejskih organizacij in podružnic Kmetijske družb.

== **Obrestna mera po novem zakonu o zaščiti kmeta** je ostala neizpremenjena. Stari zakon namreč določa v členu 3., da mora kmetovalec plačati za terjatev, katere prisilno plačilo je odloženo po predpisih točke 1. starega zakona, šestodstotne obresti letno, in sicer računši od dne tožbe, razen če je s sodbo, s poravnavo ali s kakšnim drugim izvršnim razlogom določena nižja obrestna mera. To pomeni, da ostane obrestna mera naših zadrug neizpremenjena razen v primerih, ki jih določa že omenjeni člen zakona.

== **Napredovanje poštne prometa.** V poštno-telegrafskem koledarju je izšel zanimiv statistični pregled razvoja naše pošte po vojni. Po tam navedenih podatkih je število poštne osebja neprestano padalo. Medtem ko je leta 1923. bilo 12.845 poštne uradnikov, jih je bilo leta 1931. še samo 12.462. Celotni poštotelegrafski in telefonski promet se je pa med časom povečal za 154,3 odstotke, torej se več kakor podvojil. V letu 1923. je bilo odpremljenih 250.746.853 pošilk, a v letu 1931. 637.577.632. Dohodki celotne poštne službe so znašali leta 1923. 452.327.651 Din, a v letu 1931. 637.577.632 Din. Kljub povečanemu dohodkom so se izdatki med tem stalno zmanjševali. V letu 1931. so padli v primeri z letom 1923. za 9,3 odstotke. Število pošt vseh vrst, ki je leta 1923. znašalo 3528, se je povečalo v letu 1931. na 4050. Čisti dobiček je znašal 97.806.518 Din. V minulih devetih letih je pošta dala dobička 1.208.767.879 Din.

== **Prikrojevalne tečaje za krojače in šivilje v Ljubljani** priredi banska uprava, odsek za pospevanje obrti, Stari trg 34/I. Tečaje bo vodil obrtni učitelj g. Knafelj Alojzij. Kdor se tečaja še name-

rava udeležiti, naj se ustno ali pismeno takoj pri- glasi odseku, Ljubljana, Stari trg 34/I, najkasneje do 10. t. m. O podrobnostih se bo vsak priglašenec pismeno obvestil.

DOMAČE NOVOSTI

* **Izdaten kraljev dar.** Po naročilu Nj. Vel. kralja je uprava dvora izplačala blagajni beograjske občine 100.000 Din kot dar kralja za božičnico beograjskih siromakov. Posebna občinska komisija bo razdelila ta denar ob priliki pravoslavniških božičnih praznikov kot podporo beograjskim siromakom. Velikodušni dar kralja je izzval v javnosti veliko pozornost, zlasti pa globoko hvaležnost številnih beograjskih siromakov, ki bodo tako vsaj za božične praznike rešeni najhujšega.

* **Kraljev dar za brezposelne.** Nj. Vel. kralj je poklonil Narodni delavski strokovni zvezi 10.000 dinarjev za podporo brezposelnih.

* **Poslanec Petovar v Ptuju.** Za božične praznike je Ptuj obiskal narodni poslanec g. Lovro Petovar. Na Stefanovo je sklical sreski odbor JRKD širši sestanek ob priliki svoje seje. Velika dvorana Narodnega doma je bila napolnjena. V velikem številu so prišli zlasti ljudje iz okolice. Po pozdravu predsednika sreske organizacije g. dr. Senčarja je povzel besedo gimnazijski ravnatelj g. dr. Komljanec, ki se je narodnemu poslancu g. Petovarju v iskrenih besedah zahvalil za njegova uspešna posredovanja glede ohranitve ptujске gimnazije. Prosil je narodnega poslancu, naj zastavi vse moči, da se za siromašnejše dijake šolnina zniža. Narodni poslanec g. Petovar je poročal o delu vlade in narodnega predstavništva. Obrazložil je na drobno osnutek novega občinskega zakona, kar je zlasti podeželske poslualce zelo zanimalo. Poročal je tudi o uradniškem zakonu, o pobiranju zgradarine od novo zaidanih hiš in o trošarinskem zakonu. Njegovo poročilo je bilo zelo izčrpno in stvarno ter je sprožilo živahno razpravo. G. poslanec je na vsa stavljena mu vprašanja točno in jasno odgovarjal in pojasnjeval posamezne reči. Stavljeno je bilo mnogo dobrih predlogov, med drugim tudi predlog g. dr. Senčarja, da se zopet uvede pobiranje stroškov za izvršitev kazni, s čimer bi država mnogo pridobila, ker po sedanjem zakonu morajo tudi bogatina zastoj hraniti v zaporu.

Kratko poročilo o delovanju sreske organizacije je podal tajnik g. dr. Fermevc. Ob koncu se je predsednik organizacije g. dr. Senčar zahvalil narodnemu poslancu za izčrpno poročilo z iskreno željo, da zopet kmalu obišče Ptuj.

* **Poslanec Prekoršek na sestanku v Celju.** Na članskem sestanku JRKD za mesto Celje, ki se je vršil te dni ob lepi udeležbi v Celjskem domu, je podal narodni poslanec g. Ivan Prekoršek zanimivo poročilo o raznih gospodarskih in političnih vprašanjih. Najprej je razpravljal o letošnjem in o novem državnem proračunu. Samoupravne dajatve v dravski banovini so narasle od 36 na 110 milijonov dinarjev. Davčne uprave naj bi za plačevanje davkov sprejemale vložne knjižice. Izvede naj se oprostitev zgradarine za hiše malih obrtnikov na deželi in pravilno naj se uredi davčna oprostitev gospodarjev, ki imajo devet otrok. V nekaterih srezih je naraslo pomanjkanje živil. Tu bo treba poskrbeti za dobavo turščice s 75odstotnim popustom prevozne tarife. Da se zaposli čim več brezposelnih, je treba izvesti razna javna dela. Mestna in okoliška občina bosta menda v najkrajšem času začeli regulacijska dela na pritokih Savinje, da omogočita brezposelnim zaslužek. Italija je dobila na svoje napade na našo državo prvokrat po 14 letih od našega zunanjega ministra dostojanstveno močen odgovor, ki je odmeval po svetovnem tisku in močno okrepil naš položaj. Ta odgovor je bil sprejet v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani z enakim zadoščenjem, ki je iznova pokazalo, da smo en narod in ena država.

* **Za sirote, brezposelne in javna dela.** Ministrski svet je na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje izdal pravilnik o podporanju sirot in nezaposlenih delavcev in o izvrševanju javnih del iz kredita 50 milijonov dinarjev, odobrenega kot naknadni kredit k tekočemu proračunu. Od tega denarja se dodeli pet milijonov za prehrano siromakov, 10 milijonov za podpore nezaposlenim delavcem, 35 milijonov za izvršitev javnih del. Posamezne banovine dobe od denarja za prehrano siromakov: dravska 400 tisoč, vrbaska 600.000, primorska 600.000, donavska 400.000, drinska 500.000, moravska 500.000, vardarska 500.000, zetska 600.000, savska 400.000, ozemlje mesta Beograda 500.000 Din. Od denarja za podpore brezposelnim dobe: dravska banovina 1.800.000, vrbaska 600.000, primorska 900.000, donavska 1.300.000, drinska 800.000, moravska 800 tisoč, vrbaska 700.000, zetska 600.000, savska

Hugo Salus:

Pisarski doktor

Tako ni bil nikak čudež, da je Zofija Endova dobro poznala splošno znanega sekundarnega zdravnika Wilhelma. Pa tudi on je precej natančno poznal njen obraz, kajti Zofija od takrat ni bila več stopila iz bolnišnice. Postala je bila, kakor se to često zgodi, pozneje pomožna strežnica na kliniki za kožne bolezni in naposled prava strežnica ter je začela življenje takšne z vsemi njegovimi mukami in malimi radostmi. Zrasla je bila in postala močnejša in bolj zaokrožena. Bolniška hrana, ki je vsaj redna, ji je na videz prijala. Njen lupus je bil videti ozdravljen in samo modrikasta, ploščata brazgotina je kazala večjemu pogledu mesto na njenih čednih, pordelih licih, kjer je nekoč samogoltno kraljevala bolezen. Njene oči so bile še vedno tako blesteče in nedolžne, čeprav je gotovo bila morala plačati bolnišnici tudi v tem oziru svoj davek. Saj so bili tukaj sluga raznih klinik, prenašalci bolnikov, hišni hlapci in predvsem mogočni vratar v svojem dolgem plašču in svečani obleki, ki je kakor paša vladal nad mnogimi strežnicami in o katere n se je trdilo, da sta od njegove rabsodbe odvisna sprejem ali zavrnitev strežnic. On je redno izvrševal pregled strežniških rekrutk, ki so se morale preizkusiti glede svojih telesnih vrlin. Če se je katera protivila in ni hotela biti od njeza pregledana, io

je enostavno pognal! Bil je pravljica osebna. Od njega so bili odvisni sreča strežnic, njihovi izhodni dopusti, ker je on stražil glavna vrata in pregledaval dopustne listke, pripuščeval ali zavračeval obiskovalce, tako da si nobena strežnica ni hotela z njim skaliti prijateljstva. Potem so bili medicinci v hiši, študentje in mladi zdravniki, katerim je gotovo tudi ugajala dobro rasla in mlada strežnica in katerim se je morala za njihovo naklonjenost tudi izkazati kaka usluga. Tako je življenje take mlade in ne baš raskave strežnice imelo dovolj izprememb.

Zdaj pa je ležala Zofija Endova v bolniški postelji. Njena koža je žarela, njene ustnice so bile suhe. Pogled na temperaturni zapisek je poučil večšega zdravnika, da gre spet enkrat za špitalski tifus. Dr. Wilhelm se je sklonil k bolnici, položil svoje uho na lepo obočene prsi, pretipal njeno telo in potem napisal s kredno pomembni črki T. a. (Typhus abdominalis) na tablo in poleg teh nekaj črk, ki so službo vršeci strežnici predpisavale določeno hrano za obdobje. Dejal je še nekaj pomirjajočih besed bolnici, ki je gledala vanj.

«No,» je rekel, «kmalu bo spet dobro! To bomo že napravili!»

Pobožal ji je hitro in iz navade lice in odšel naprej, zabeleživši si ta bolezenski primer v svoji beležnici. Vzel je njeno bolezensko polo s seboj in sedel je prav kmalu spet v svoji dragi sobi pri pisalni mizi, da bi vpisal prirastke.

Zvečer je zopet obstal pri postelji Zofije Endove, morda celo trenutek dlje, kakor je bila sicer njegova navada. Izpraševal jo je to in ono iz njenega življenja, kar si je zapisal. Ni mu bilo prav jasno, kaj ga je vezalo na to deklico, ali njen čedni obrazek z izredno vlažnimi očmi, ali njena bolezen, ali podobna usoda, ki ji je bila dovolila po vsem pomanjkanju otroških let najti naposled v bolnišnici varen pristan, kakor ga je bil našel on sam. Njeni odgovori so bili spoštljivi, kakor se spodobi za strežnico, kadar govori s prvim sekundarnim zdravnikom. Doktor Wilhelm je bil videti zelo zadovoljen z njenimi podatki in v vidni znak te zadovoljnosti je vzel, dospevši do svoje pisalne mize, novo bolniško polo v roke in napisal nanjo z najlepšo pisavo z novim peresom ime Zofije Endove.

Zofija Endova. To ime se mu je videlo nekaj skrivnostnega. Potem je napisal še enkrat ves potek bolezni z vsemi iz klinike za kožne bolezni prevzetimi in od njega samega ugotovljenimi podatki, zgleden opis bolezni tako glede oblike kakor glede vsebine. Zlasti važna dejstva in številke so bile čedno podčrtane. Temperatura črta je bila pregledna in umetniško delo, tako da se doktor Wilhelm ni mogel ubraniti lahne ginjenosti.

«To bo šefa veselilo,» je rekel, «ta primet lahko z mirno vestjo predloži študentom na kliniki za zgled.»

Položil je redno kakor zmeraj peresnike, svinčnike in ravnila na prave prostore, nato pa

pa je obdržal marmelado in jabolka. Po tako nepravični razdelitvi se je njihova pot ločila: brata sta šla po cesti proti Podgorju, kjer sta padla v roke orožnikom, tretji in glavni krivec pa je mahal nabrži proti Domžalam. Oba brata so orožniki napotili proti domu, vendar sta se najbrž na potu še, kje zadržala in se vežbala v svoji obrti. Vrnila sta se domov šele čez tri dni in prinesla 10 kg fižola in za 30 Din drobiža. Doma so obupani in ne vedo, kaj bi počeli z mladima zlikovcema, ki sta nepoboljšljiva in ne mislita na drugo kakor na tatvino.

* **Glavobol** je večinoma nervozna bolezen. Če hočemo, da se ne ponovi, moramo predvsem ojačati in pomiriti živce. V to svrhu hvalijo čez 35 let staro domače sredstvo — Fellerjev Elsafluid, Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti pošilja 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 58 Din franko lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360, savska banovina.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

SHODI JRKD V ŠMARSKEM SREZU

Šmarje pri Jelšah, januarja.

V četrtek 29. decembra se je v Rogasški Slatini vršila seja tamošnjega odbora JRKD, katere so se udeležili skoro vsi župani velike svetokriške župnije, župan zdravilišča, zastopniki zdravilišča, narodni poslanec g. Spindler in drugi. Sejo je vodil predsednik g. dr. Kolterer. Po poročilu g. narodnega poslanca o političnih in gospodarskih zadevah se je določil zimski program dela. Obširno se je razpravljalo o perēčih cestno-gradbenih zadevah ter so bili storjeni sklepi za nadaljnji postopek.

Popoldne istega dne se je vršil v Donački gorji sestanek v šoli, ki pa se je razvil nepričakovano v velik shod občanov in občank. Poročal je narodni poslanec gosp. Spindler zlasti o davčnih zadevah, o vprašanju agrarne reforme, o kmečki zaščiti in drugem ter dajal tudi razna pojasnila na vprašanja zborovalcev. Zborovanje je vodil župan g. Cajzek.

Za nedeljo 15. t. m. namerava sklicati g. narodni poslanec veliko sresko posvetovanje v Šmarje v zadevah nove razdelitve občin, združne samopomočne organizacije in agrarne reforme.

V tednu od 8. do 14. t. m. bo imel g. narodni poslanec večje število shodov po srezu.

PREKMURSKI GLASNIK

LETOŠNJI ZASLUZEK PREKMURSKIH TEŽAKOV.

Murska Sobota, januarja.

Na Goriškem, severno od Murske Sobotice, je domovina prekmurskih težakov, Pečarovci, Gornja Lendava, Trdkova, Petrovec, Prosenjakovi, Pertoča in še mnoge druge vasi najdemo vedno v dolgem seznamu izseljencev iz Prekmurja. Od marca tja do novembra je tiho v teh naselebinah, ker odide toliko fantov in deklet pa tudi mož in žena v svet, da prisluzijo kruh za sebe in družino.

Kljub vsesplošnim gospodarskim težavam je tudi letos našlo precejšnje število prekmurskih težakov delo in zaslužek v tujini. Prekmurski težak si je namreč s svojo sposobnostjo in marljivostjo pridobil velik sloves in številni primeri, da jih gospodarji v Nemčiji, Franciji in Avstriji, pri katerih so delali prejšnja leta, spet kličejo nazaj. V novembru so se začele vračati domov prve skupine sezonskih delavcev iz Nemčije, Avstrije in Francije in iz naših južnih pokrajin. Vsi težaki pa se še niso vrnili in se še vedno vračajo v manjših skupinah.

Račun kaže letos precejšen padec zaslužka. Težaki, ki so delali v tujini, pa so zadovoljni tudi z manjšim zaslužkom, ker v polni meri upoštevajo hude razmere. Prej kedaj se je našlo vedno

delo tudi doma, če ne za denar, pa vsaj za hrano. Letos pa zaradi slabe letine tega ni bilo več in tudi ponudbe in možnosti zaslužka v tujini so se zelo zmanjšale.

Kakor vedno so se tudi letos težaki vrnili najzadovoljnejši iz Francije, ker so tam največ zaslužili. V Franciji je bilo letos okrog 1600 delavcev in delavk, med njimi pa prav za prav le okrog 600 pravih sezonskih delavcev, ki gredo na tuje le za nekaj mesecev. Vsi drugi so ostali tam tudi preko sezone. Povprečni delavski sezonski zaslužek znaša v našem denarju okrog 4000 do 5000 Din. Od francoskih delodajalcev doslej še ni bilo slišati pritožb o prekmurskih težakih, pač pa dosti hvale in tudi delavci sami mnogo hvalijo svoje začasne francoske gospodarje. V Franciji se še vedno nahaja skupno okrog 2500 delavcev in delavk iz Prekmurja.

Drugače pa je v Nemčiji. Kontingent sezonskih delavcev se krči od leta do leta. Lani je šlo tja okrog 1000, letos pa komaj okrog 500 delavcev. Tudi zaslužek se je zmanjšal za okrog 30 odstotkov. V Nemčiji so sezonski delavci plačani na uro in so dobivali moški po 50, ženske pa po 15 do 16 pfenigov. Delali so po 10 ur in je tako znašal povprečni zaslužek 250 do 350 mark. Upi za prihodnje leto v Nemčiji so še slabši.

Kakor vsako leto, je tudi letos odšlo okrog 3600 delavcev in delavk v Slavonijo, Bačko in Baranjo. Tam je bil zaslužek najslabši. V šestih do sedmih mesecih so zaslužili le po 1800 Din, ker so bili plačani dnevno po 9 do 11 Din, za akordno delo pa po 18 do 20 Din. Okrog 200 delavcev je našlo delo tudi v Avstriji v okolici Lipnice in Gradca. Težaki so odhajali tja posamezno in ne v skupinah. Sezonski zaslužek je znašal od 2500 do 3000 Din.

Celotni zaslužek prekmurskih težakov se deli takole: V Franciji se je zaslužilo okrog tri in pol, v Nemčiji dva in pol, v domači državi nad šest, v Avstriji pa pol milijona, skupaj okrog 13 milijonov dinarjev. 13 milijonov so prinesli domov prekmurski težaki in če bi v enem letu izostala ta vsota, ne bi bilo samo preko deset tisoč ljudi izročenih največji bedi in lakoti, temveč bi se to poznalo zelo usodno v življenju vsega Prekmurja.

Iz Budincev nam pišejo: Draga «Domovina», naš kraj leži čisto na severu Prekmurja in vse naše lepe domovine. Tu prebiva pošten in veren rod panonskih Slovencev. Tudi mi čutimo gospo krizo. «Domovina», ti si tudi pri nas zelo priljubljena. Razširila si se med nami, ker si dober list. Takega časopisa v Prekmurju nimamo. V imenu vsega obmejnega prebivalstva ti želimo srečno novo leto in mnogo uspehov v letu 1933! — Takajšnja šola je 6. decembra ob priliki proslave dvajsetletnice obstoja šole priredila prav lepo uspelo božičnico z igro, božičnimi slikami, deklamacijami in petjem. Šolski prostor je bil poln gledalcev do zadnjega kotička. Igra, božične slike in deklamacije otrok so bile skrbno pripravljene. Božiček je ob tej priliki obdaroval 23 siromašnih otrok s kosi perila, a vse ostale otroke s šolskimi potrebščinami. Vse to se je nabavilo iz poslanih darov in iz podpore, ki jo je banska uprava podelila naši šoli. V imenu obmejnega prebivalstva prav iskrena hvala vsem darovalcem, v prvi vrsti pa kraljevski banski upravi. Iskrena hvala tudi obema gospodoma Tilu Janezu in Štefanu, ki sta šolskemu upravitelju pomagala tako lepo okrasiti šolski oder.

Iz Velikih Dolencev nam pišejo: Šolsko upraviteljstvo je priredilo siromašnim otrokom tukajšnje šole za novo leto božičnico. Ob tej priliki je bilo obdarovanih 19 otrok delno z oblekami, delno z blagom, 25 otrok pa s šolskimi potrebščinami. Pri božičnici so otroci predvajali igrice «Bedak Pavlek». Manjkalo seveda ni božičnega drevesa in jasic. V šoli se je zbralo toliko ljudi, da ni bilo v sobi za vse prostora. Igra je ugajala ljudstvu tako, da se na dan Treh kraljev ponovi. Vsem darovalcem, ki so pripomogli do lepega uspeha božičnice, iskrena hvala!

Zrtve pretepev. V zadnjem času so nesreče v bližnji okolici Murske Sobotice kaj pogoste in je dotok različnih ponesrečencev v bolnišnico precejšen. Dosti številne so žrive raznih junakov z nožem. Tako so v bolnišnico pripeljali delavca Bokana iz Otovcev. Fantje so se zbrali na dan sv. Janeza v Kerečevi gostilni. Beseda je dala besedo in hlapec Hajdinjak je med splošnim prervinanjem zasadi nož v lice Bokanu. Takojšnja zdravniška pomoč je bila nujno potrebna. Zrtev alkohola je postal tudi kovač Nemeč Franc iz Dankovcev. Pred dnevi se je že proti jutru vrnil njegov sin Janez precej vinjen domov. Seveda to ožetu ni bilo prav in začelo se je prerekanje. Ko je med drugimi omenil oče sinu, naj se rajši napoti na delo, je sin pograbil stol in začel udrihati po glavi nesrečnega očeta. Šele, ko je oče obležal, se je sin spametoval. Tudi z one strani Mure so pripeljali žrtve pretepev. Posebno občutljivo je ranjen Haloberec Štefan iz Ključarovcev kateremu je neki hlapec razmesaril lice in glavo. Smolkovič Ignacij iz Bunčanov pa se je v spanju ob peči obžgal na desni strani telesa.

NAŠI NA TUJEM

Ameriški Slovenec je zapustil baje milijon dolarjev. V Waterburyju v Zedinjenih državah je lani 1. oktobra umrl v bolnišnici neki Fran Gorše, ki ga je vsa soseska poznala kot samotarja. Stanoval je v tesni in siromašni podstrešni sobici. Sosedje so vedeli, da je bil Gorše nekoč bogat, mislili so pa, da je vse svoje premoženje izgubil pri raznih spekulacijah. Ko je resneje obolel, so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl. Po njegovi smrti je prišlo na dan razburljivo odkritje: čudni samotar je zapustil 1.043.686 dolarjev premoženja, od tega 400.000 dolarjev v gotovini, vse drugo pa v vrednostnih papirjih. Pokojnik je bil Slovenec, in sicer sin Janeza Goršeta, o katerem je svoj čas Jakob Zupančič v «Ameriškem družinskem koledarju» poročal, da je bil prvi slovenski milijonar v Ameriki. Janez Gorše je prišel v Ameriko iz Bele Krajine. Kupčeval je z zemljiščami ter si pridobil milijonsko premoženje. V prvih letih razvoja Chicaga je bil baje lastnik zemljišč, kjer je danes središče trgovinskega sveta. L. 1840 se je oženil v Chicagu z neko napol Indijanko ter imel v zakonu štiri sinove, od katerih sta dva že v rani mladosti umrla. L. 1891 je v Chicagu umrl kot večkratni milijonar. Ali je sedaj umrl Fran Gorše res njegov sin, bo šele ugotovila preiskava. Dedič tega ogromnega premoženja bo najbrž njegov brat Artur Gorše, ki živi v New Yorku.

Ameriške novice. V Clevelandu je postal žrtev avtomobilske nesreče trgovec Janez Špeh. Peljal se je z avtomobilom svojega brata Franca, ki je bil prejšnji dan birmanski boter njegovim otrokom, v Collinwood. Zaradi napake se je moral med vožnjo ustaviti in Špeh je poklical nekega mehhanika, da bi mu avto popravil. Med popraviljanjem je stal Špeh poleg avtomobila, nesreča je pa hotela, da je mimo privozil z veliko naglico drug avtomobilist, ki je podrl Špeha in ga do smrti povozil. Družino pokojnega Špeha je lani vse leto zasledovala nesreča. Pomladi je umrla žena in mati, poleti je v jezeru utonil sin in zdaj je družini smrt ugrabila tudi očeta. Pet otrok je ostalo tako v enem letu brez staršev. — Kraj Forest City je bil pretekli mesec pozorišče dveh avtomobilskih nesreč. Ko je šel 59letni France Bučar v bližnjo naselbino Brondale na delo, ga je med petjo podrl neki avtomobilist in ga povozil. Med prevozom je Bučar podlegel poškodbam. Zapustil je ženo in 13letnega sinčka, ki sta brez sredstev. Avtomobilist, ki ga je povozil, je bil ubog farmer, ki ne more dati vdovi odškodnine. — Druga žrtev avtomobilske nesreče je pa postal Pavel Turk. Zaposlen je bil pri gradnji nove ceste pri Forest Cityju. Vsako jutro se je z avtomobilom vozil na delo. Ko je nekega jutra hotel stopiti z voza, je šofer prenapel pogaj in Pavle je padel pod kolesa, ki so mu dvakrat zlobila nogo.

Dobil je pa tudi hude notranje poškodbe. Žalostno pri nesreči je, da ima Turk bolno ženo in sedem nedoraslih otrok. — V Chicagu se je pripetila ne navadna avtomobilska nesreča, pri kateri sta bili poškodovani sestra Stela in Katarina Oblakova in neki Janez Janiga. Neznani farmer se je z avtomobilom zaletel v hišo, iz katere so baš prihajali. Farmer se je ubil. — V Chicagu je po daljši bolezni umrla znana rojkinja Ana Kosmačeva. Pokojna je bila doma iz Selc nad Škofjo Loko in je zapustila hčerko in sina. — V kraju Reitzu je umrl 64letni Ferdinand Ojstršek, doma iz Št. Ruperta pri Celju. — V Elyju je preminil Leopold Majerle, star 52 let, doma iz Vojne vasi pri Črnohlju. Zapustil je ženo, dva sina in štiri hčerke. — V Aurori so pokopali 13letnega Jan. Kranjca, ki je postal žrtev prometne nesreče. Njegov bratec, ki so ga prepeljali v bolnišnico, bo okreval. — V Ottawu je po dolgi in mučni bolezni umrl Miha Škoflanec. Pokojnik je bival v Ameriki 20 let, doma je bil iz Malence pri Čatežu na Dolenjskem. Zupustil je ženo, dva sinčka in hčerko. — V Detroitu je umrla Ana Peruškova, rojena Novak. Pokojnica je bila stara 67 let, rodila se je v Malem Korinu pri Krki na Dolenjskem. V Ameriki je bivala 36 let. Za njo žaluje mož in več otrok.

Iz Herne-Börniga (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovensko podporno društvo je imelo lepo božično obdarovanje malčkov, a tudi drugi smo bili obdarovani, tako da smo bili vsi zadovoljni. Naše predsedstvo je dobro gospodarilo. Društvo šteje nad 20 članov, ki smo zavedni Jugoslaveni in nismo pozabili svoje domovine. Čeprav živimo v hudih časih in smo vsi brezposejni, vendar nismo zatajili svojega rodu. Tu je poizkušal ustanoviti avstrijsko Interessengemeinschaft neki možak iz Mengede, toda mi se ne uklonimo. Judeži Iškarijoti ne maramo postati. — Poročil se je 2. decembra tajnik našega društva g. Jožef Kužnik z gđc. Olgo Pecovo. Društvo mu je naklonilo lepo darilo. G. Kužnik je vnet delavec na družstvenem poprišču in je ustanovitelj petih jugoslovenskih društev. Obenem je učitelj na šolskih tečajih v Gerthi. Obilo sreče! — Srečno novo leto želimo vsem čitateljem in čitateljicam v domovini in na tujem: Blaž in Adolf Pec (Kornjice), Jožef Kužnik (Mirna peč na Dolenjskem), Jožef Golc (Šmarje pri Jelšah), Anton Legvart (Celje), Ivan in Friderik Šumej (Blanča), Miha Kolar (Loče), Franc Zafran (Kalobje), Franc Avbel (Moravče), Franc Kučer (Sv. Jurij ob Taboru), Jurče Bevc (Pilštani), Anton Ocvirk (Kalobje), Ivan Zibret (Zagorje), Blaž Kohne (Loče), Julij Wolf (Kočevje), Janez Marela (Trbovlje), Dominik Kavšek (Sv. Križ), Anton in Franc Kaša (Celje).

Iz Selm-Beifanga (Nemčija) nam pišejo: Selm-Beifang je ena najsiromašnejših občin v Westfaliji. Tu nas stanuje 6000 družin, od katerih ima zaslužek samo 150. Tukajšnje podjetje je že leta 1926. ustavilo delo in so šli mnogi delavci s trebuhom za kruhom. Tu nas je tudi precej Jugoslovenov, ki živimo od pokojnine in od Wohlfahrt. Pokojnina je majhna in od Wohlfahrt dobi oženjen mož 48 mark na mesec. Od tega plača za stanovanje 24 mark in mu ostane še 24 mark za hrano, obleko, obuvalo in svetlobo. Mladim ljudem pa se še slabše godi, ker dobijo komaj po 12 do 16 mark na mesec in morajo za ta majhen denar delati na teden po štiri dni, tako da več obleke raztrgajo, kakor podpore dobijo. Prosimo spričo našega siromaštva pristojna mesta v Jugoslaviji, da nam dovolijo potne liste brezplačno. Mnogo jih je, ki ne morejo plačati potnih listov, zaradi česar hoče občina te ljudi izgnati v domovino. V Selmu jih je bilo nekaj rojakov, ki niso hoteli poznati svoje domovine Jugoslavije. Imeli smo zato dve društvi, a dne 28. decembra sta se obe društvi združili v eno. Dragi slovenski rojaki v Nemčiji, storite tudi drugod tako! Vsi Slovenci v naša društva in v našo zvezo, ki jo vodi naš g. Bolha v Essenu-Stoppenbergu. V odbor so bili izvoljeni: prvi predsednik Franc Anžlovkar (Litija), drugi predsednik Anton Hostnik (Novo mesto), prvi tajnik Alojzij Judec (Litija), drugi tajnik Ignac Oražen (Kamnik).

prvi blagajnik Rudolf Čamar (Celje), drugi blagajnik Konrad Kmetič (Maribor). Vsem čitateljcem «Domovine» srečno novo leto!

Iz Tionvillea (Francija) nam pišejo: «Slovensko delavsko društvo v Aumetzu vabi na prireditev, ki se bo vršila na božič.» Tako sem čital na vabilu, ki sem ga prejel pred božičem. Odložil sem se, pa sem šel pogledat tja, kaj tam delajo naši, saj sem bil pred več leti tam zaposlen. V Aumetzu je že precej stara slovenska kolonija v Franciji. Ko sem stopil v Aumetzu iz vlaka, sem zvedel, da imajo Slovenci svojo službo božjo. Hitro sem stopil v cerkev, pa sem kar ostrmel, ko sem zaslišal prelepo našo slovensko božično pesem. Zazolžile so se mi oči, ko sem po več kakor desetih letih zopet enkrat poslušal našo, milo petje. Zbor je pel vse skladbe tako dovršeno, da sem za trenutek mislil, da sem v kakem večjem kraju doma na Slovenskem. Nato sem šel obiskat starega znanca, s katerim sva se razgovorila o raznih rečeh, zlasti o tem, kako žive naši v Aumetzu. Kriza je tudi tu kakor povsod v Franciji. Zaslužijo toliko, da se živijo. Edino dobro je, da naši Slovenci radi obdelujejo zemljo; ki se tam lahko dobi. So nekateri rojaki pravi kmetje; ki redijo po tri do štiri prašiče, pridelujejo krompir in se bavijo z rejo zajcev, tako da ni sile. Popoldne sem šel gledat igro «Za srečo v nesrečo». Igra, ki kaže, kako naša kri gine v tujini, je bila podana izvrstno. Mislim, da ni ostalo nobeno oko suho pri raznih pretresljivih prizorih. Igralci so rešili svoje vloge nepričakovano dobro. Mnogo zaslug gre tudi bivšemu družstvenemu načelniku g. Pišljarju, ki je igro vodil in jo prav dobro naštuđiral. Društveni pevski zbor je lepo nastopil s petimi lepimi skladbami pod vodstvom agilnega pevovodje g. Biščaka, ki požrtvovalno vodi zbor skoro tri leta. Naposled je stopil na oder društveni načelnik g. Peternel in se zahvalil za udeležbo. Letošnjih božičnih praznikov in te prireditve ne pozabim nikdar. Bilo je res lepo v Aumetzu. Le tako naprej! Srečno novo leto želim vsem čitateljem «Domovine». — J. Č.

Iz Kirklanda (Kanada) nam pišejo: Tu živijo Slovenci smo zaposleni največ v zlatih rudnikih. Razmere so slabe in srečen je tisti, ki ima delo. Dosti je naših rojakov, ki nikakor ne morejo dobiti dela. Srečno novo leto želimo vsem svojcem: Jože in Janez Kordiš, Ivan in Anton Lavrič, Rudolf Bambič in Franc Otoničar (Loški potok), Franc Meden, Matija Otoničar, Franc Krajc, Andrej Kebe in Anton Obreza (Cerknica), Anton Prevec (Iga vas), Franc Šparemblek (Dolenja vas pri Ribnici).

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Pomarančne palčice. Vmesi na deski v testo 14 dek moke, 9 dek sirovega masla, 8 dek olupljenih zmletih mandeljnov ali orehrov, sok in lupinico od pol limone in oribano kožo dveh pomaranč. Iz umesnega testa napravi dolg tenek svaljk, ga razreži in oblikuj z roko tenke, 10 cm dolge palčice. Palčice zloži na pekačo, pomazano z voskom, in jih hitro speci. Pečene in hladne prevleci s pomarančnim ledom. Pomarančni led: pol kile sladkorja, sok dveh pomaranč in dve žlici ruma mešaj četrt ure, da se zgosti, nato pa prevleci palčice. Led na palčicah potem na zraku osuši.

Bezanci z ledvicami. Skuhaj četrt kile rezancev v slanem kröpu. Kuhane odcedi in jih polij z mrzlo vodo. Odcejene rezance stresi na razbeljeno mast, premešaj jih in naribaj nanje malo bohinjkega sira. Pol kile ledvic zreži in jih na masti z malo čebule dobro prepraži. Kozo dobro namaži in naloži vanjo polovico rezancev, potem pripravljene ledvice, čez ledvice pa drugo polovico rezancev; vrhu rezancev polij nekaj žlič kisle smetane, po smetani pa še dve žlici razpuščenega sirovega masla ali masti. Postavi za

pol ure v pečico, da se speče. Daš za večerjo s solato na mizo.

Krompirjev zvitek. Umesi testo kakor za jabolčni zvitek, ga razvleci in nadevaj s krompirjem, in sicer: Kilo krompirja skuhaj že dan prej. Testo pomaži dobro z mastjo, potresi še z drobtinam, ki si jih pa na masti zrumenila, nato zribaj na strgalniku krompir po testu tako, da je povsod enako nadevan; posuj še malo s sladkorjem, potresi pest zmletih orehrov, pest rozin, malo cimeta in soli. Poškropi po krompirju še nekoliko raztopljene masti in zviž skupaj. Zvitek položi v pomazano pekačo, ga pomaži še po vrhu in dobro speci.

Čokoladna torta. Mešaj v skledi 10 dek sirovega masla, 10 dek sladkorja in tri rumenjake, da naraste. Zmehčaj v pečici tri rebra čokolade in jih primešaj k maslu, nato še osem dek moke, noževico konice pecilnega praška, nekoliko soli in sneg treh beljakov. Model dobro namaži, potresi z drobtinami in stresi testo vanj, ga razravnaj in speci. Drugi dan torto razreži na tri dele in jo nadevaj. Nadev: Osminko kile sirovega masla, osminko kile sladkorja in en rumenjak dobro mešaj, primešaj še šest dek zmletih orehrov, zavitek vanilijevega sladkorja in dve žlici ruma. Vse skupaj potem dobro mešaj, da se zgosti, nato pa nadevaj torto, jo zloži skupaj in oblij z ledom. Led: Četrt kile sladkorja, sok ene limone in nekaj kapljic vode dobro mešaj, vsaj četrt ure, nato pa zlij na sredino torte; torto obračaj tako, da se bo led po vsej torti lepo razlil. Potem jo postavi na hladno ali na zrak, da se led strdi.

Praktični nasveti

Madeže od sveče spraviš iz baržuna s tem, da narediš iz bombaža (vate) majhne čopke ter jih segreješ. S temi vročimi čopki bombaža drgni — najbolje je, če primeš čopke s škarjami ali pinčeto — v krogu po madežu, da se vosk stopi in ga bombaž upije. To ponavljaj toliko časa, dokler se ves vosk ne stopi. Potem pomoči platneno krpico v bencin in odstrani še zadnje sledove voska.

Dobro netivo. Ostanke orehrovih in drugih podobnih lupin, odpadle igle, suhe kožice pomaranč in slično so dokaj priljubljeno netivo. Dobro se dá s tem podkuriti, vendar je nevarno, če teh odpadkov preveč naenkrat naložimo v peč, ker lahko povzročijo eksplozijo (razstrelbo). Zlasti smrekove igle so nevarne, ker je v njih veliko smole. A kadar hočemo zakuriti, nam bodo ti preostanki kaj dobro došli, ker hitro zagorijo.

Kadar podremo božično drevesce, ki je okrašeno z angleskimi laski (to so beli laski, narejeni iz stekla), je treba paziti, da si ne ranimo rok. Ti laski, ki se lomijo in se zapčijo v roke, povzročajo srbečico. Zlasti so nevarni občutljivi koži. Zato opravimo to delo rajši z rokavicami.

Ostanke sveč iz svečnikov najprej odstranimo z ošiljenim lesom, potem pa denemo svečnike na štedilnik, in sicer na papir, kjer se vosk, odnosno stearin, staja in izcedi. Svečnik potem zbršimo s časopisnim papirjem.

ZANIMIVOSTI

V davnih časih se je potopila v morje ogromna dežela

Mnogi učenjaki trde, da je bila nekoč na prostoru Atlantskega morja kopna zemlja.

Zemlja se je vedno izpreminjala. Njena oblika je bila pred več sto tisoč leti drugačna kakor je danes, saj vemo po površinskem sestavu zemlje, koliko današnjih gorskih verig in stranih nižin je v davni pokrivalo morje. Naša Evropa je bila malone vsa pod morjem. Redki gorski velikani so gledali iz morske gladine. Vode so se postopno odmikale, na njih mesto so stopali orjaški gorski sestavi, ki so jih v morju zgradile neznatne živalce.

PRAVILNO NEGOVANJE LAS

ugotavlja, da se krepi in hrani koža na temenu, da se koreninam in lasišču dovaja nova sveža hrana, odnošno da se vzbujá normalno delovanje korenin z medicinsko zanesljivim sredstvom, kakršno je Fellerjeva močna Elsa-pomada za rast las (Taunochina-pomada), ki obenem odpravi prhljaj, preprečuje izpadanje las in prerano osivelost, a ohrani lase mehke in gibke.

Osobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. št. 509 z dne 24. marca 1932.

lunino pot. Na drugi strani ure kažejo kazalci razliko med pravim ni srednjim solnčnim časom. Na uri lahko ugotovimo tudi čas solnčnega vzhoda in zahoda. Pa še mnogo drugih reči nam kaže ta ura. Pri vsem tem pa ta čudovita ura ni velika. Premer urnika znaša komaj 50 milimetrov, cele ure pa okrog 62 milimetrov. Koliko stane, ni povedano, gotovo pa je, da ne bo dostopna navadnemu človeku, saj so jo izdelovali najboljši strokovnjaki in velja za največjo redkost na svetu.

× **Zdravljenje s povečanjem bolečin.** Dunajski zdravnik profesor Steyskal je nedavno predaval o novem zdravljenju, ki je zelo zanimivo navzočne številne zdravnike. Profesor Steyskal uporablja novo sredstvo za zdravljenje bolečin. Namesto pomirjevalnih zdravil vbrizgava v bolne ude snov, ki povzroča bolečine. To protidražilo potolaži naposled vse bolečine. Ta način zdravljenja se je posebno sijajno obnesel pri zdravljenju revmatizma v členkih, ki povzročata bolniku neznosne muke. Po cepljenju so prenehale bolečine in postali členki zopet gibljivi. Nekateri zdravniki so pripomnili predavateljju, da so na podoben način zdravili zdravniki že v srednjem veku. Med sedanjimi ljudskimi zdravili, ki slovi na tem načelu, naj omenimo razbeljeno železo za odprte rane ali koprive in mravlje za revmatizem. Ljudska zdravila torej le niso povsem nesmiselna.

× **Potres v Afriki.** Južnoafriško unijo je na starega leta dan zadela huda potresna katastrofa. Glavni sunek je trajal okrog 100 sekund. Središče potresa je bilo približno 500 km od Johannesburga. Med prebivalstvom je zaradi potresa nastalo veliko razburjenje. Mnogo ljudi prebiva na prostem.

× **75letnica smrti grofa Radeckega.** 5. t. m. poteče 75 let, odkar je umrl grof Radecki (Radezky de Radetz), slavní avstrijski feldmaršal. Radecki je bil brez dvoma eden najboljših vojskovodij, kar jih je imela Avstrija. Udeležil se je neštivilnih bitk in vojnih pohodov v službi Habsburžanov in postal zlasti slaven po zmagah pri Custozzi in Novari, kjer je pošteno naklestil Italijane.

× **Število nezaposlencev na svetu se je znižalo.** Iz izveštja Mednarodnega urada za delo je razvidno, da se je število nezaposlencev v teku zadnjih šestih mesecev zmanjšalo za dva milijona. Kakor vemo, se cení število brezposelnih vsega sveta na 26 milijonov. To zmanjšanje, dasi neznatno, zbuja torej nade, da bo počasi nastopil preobrat na bolje.

× **Tudi mravlje se ga rade nažehtajo.** Ameriški profesor Huxley je našel med nekaterimi vrstami mravelj v Južni Ameriki živalskega tihotapca alkohola, ki po svoji zvitosti še prekaša zloglasne tihotapce opojnih pijač v Ameriki. V živalskem kraljestvu tihotapi alkohol hrošček, ki izloča sladke in opojne sok, a ta mravljam izredno tekne. Hrošček, ki je menda edini lastnik naravne kuhinje žganja med živalmi, je zelo navdušen za mravljinčna jajčeca, ki jih pa mravlje skrbno stražijo. Hrošček tihotapec prihaja v mravljišče, kjer se razgovarja z mravljami, ki jim je dolžnost, da varujejo jajčeca. Napoji jih s svojim sladkim opojnim sokom, za plačilo se pa lahko do siteda nažre mravljinčjih jajčec. Mravlje stražarji prodajajo jajčeca za kozarčke. Vsa stroga organizacija mravljinčje države je baje proti temu zlu brez moči, čeprav kaznujejo mravlje zasačene krivce s smrtjo. Čim namreč zalote pijano mravljo, ki je prodala za sladko opojno pijačo zarod, navale nanjo in jo izgrizejo do mrivega. Če je vse res tako, kakor trdi profesor Huxley, nam ni znano.

× **Z zlatom napolnjena gos.** Cariniki v Podmoklem blizu Prage so ustavili neko žensko, ki je hotela z gosjo pod pazduho odkorakati v Nemčijo. Gos se je zdela pazniku izredno težka. Odpril jo je in našel v njej razno zlato. Ženska je morala plačati globó zaradi poskušenega izvoza zlata, dasi je do zadnjega z jokom zatrjevala, da je kupila gos na trgu.

Listn'ca uredništva

Ribja vas. To je odvisno od podjetnika. Najbolje pa stori, ako dopusta ne vzame.

Muljavski. Kakor vidite, ste bili v božični številki od vseh sotrudnikov najbolj zastopani. Uporabili bomo vse, kar se da uporabiti, saj smo z Vašimi prispevk' zlasti kratkimi, prav zadovoljni. Vašo daljšo povest bomo tudi objavili. Honorar po pošti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V šoli.

Učenka (meščanske šole vpraša porogljivo svojega učitelja): »Gospod profesor, ali je res, da je bil vaš oče pastir?«

Profesor: »Res. Zato moram tudi jaz pasti goske...«

Neroda.

Zdravnik: »Ali ste užili škatlico kroglic, ki sem vam jih predpisal?«

Bolnik: »Seveda, gospod doktor, toda nikakega učinka še ne čutim. Najbrž se mi škatla še ni raztopila v želodcu...«

V šoli.

Učitelj: V zadnjih 15 letih je tehnika presenetljivo napredovala. Ali mi lahko navedete primer, ki bomo po njem spoznali, da je to res? No, Mihec...«

Mihec: »Mene pred 15 leti tudi še ni bilo na svetu, gospod učitelj...«

Nov jetnik.

Nov gost v jetnišnici se obrne k pazniku: »Povejte mi, kje je izhod za silo, če bi gorelo.«

Izključeno.

Stranka: »Ali bi mogel videti fotografijo neveste, ki ima 300.000 Din dote?«

Ženitovanski posredovalec: »Cim presega dota 100.000 Din, se fotografija neveste sploh ne pokaže...«

Polnovredne in moderne radijske aparate

raznih znamk od Din 1380— navzgor dobite pri tvrdki

H. SUTTNER - Ljubljana

Tyršova (Dunajska) cesta 1 B.

Ogled in predvajanje brezobvezno. — Ugodni plačilni pogoji. — Zahtevajte brezplačni cenik.

A 366/32—6.

Dražbeni oklic.

Dne 9. februarja 1933. ob 10. uri bo pri podpisanem sod. čču v sobi št. 3

prostovoljna javna dražba

v zapuščino po dne 22. novembra 1932. umrli Holc Katarini, prej vdovi Kramberger, roj. Ferenčič, spadajočih posestev vl. št. 51, k. o. Spodnja Voličina, 81, k. o. Svetinci in 260, k. o. Viterovci.

Dražbene pogoje morejo interesi v pogledati pri tukajšnjem sodišču med uradnimi urami. Pravice tabularnih upnikov ostanejo zaradi dražbe neokrnjene.

Okrajno sodišče pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, oddelek I, dne 29. decembra 1932.

Najnovejše dvokolo z motorčkom 1/2, K. S., dvokolesa, šivalni stroj, otroški vozički, vozički za igral in posamezni deli najceneje. Centki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Oskrbnina: I. razr. Din 100.—, II. razr. Din 80.—

Zdravnik: Dr. FR. DERGANČ, šef-primarij v. p.

Vsem svojim zvestim odjemalcem želim srečno in veselo Novo leto!

Upam, da mi boste tudi v novem letu izkazovali prav tako zaupanje, kakršno ste mi do sedaj. Upošteval bom hude in resne čase, posebno kmetskega ljudstva, ter postrezal tudi v bodoče z izredno nizkimi cenami. Zato se Vam kar najbolj priporočam.

IVAN MEDIC
manufakturna trgovina
Novo mesto.

MALI OGLASI

Krojaškega vajenca

sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Pogoji po dogovoru. Franc Sešek, Medvode 16. 13

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem Franc Senčar, trgovina mešanega blaga, nakupovanje vseh poljskih pridelkov in svinjskih kož Mala Nedelja in Ljutomer. 12

Drečlie.

Podpisani preklicujem, kar sem govoril o g. Martinu Zadavcu, trgovcu v Razkrižju, ter izjavljam, da so bile besede, govornjene o njem, neresnične.

10 STEFAN PINTARIČ, posestnik, Šafarsko, pošta Štrigova.

Brezobrestno posojilo

za odkup zemljiškooknjižnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje »Zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307. — Sprejema zastopnike! 345